

1-ma redakcija
Siųsta 2005-06-21
LR Prezidentui Valdui Adamkui
Autorius: Arūnas Girklys

**ATEITIES ŽMOGAUS, VISUOMENĖS, VALSTYBĖS,
ŽMONIJOS UNIVERSALIOS VIZIJOS KŪRIMAS**
(PROJEKTAS)
3-čia redakcija

TIKSLAS: surasti universalius, globalius vystymosi dėsningumus ir juos pritaikyti ateities modelyje. Tai maksimalistinės vizijos kūrimas.

SĄLYGOS: naudojantis istoriniu vientisumu suprasti žmonijos vystymosi eigą.

METODIKA: reiškinių ir įvykių analizavimas, vertinimas, lyginimas, modifikavimas.

TURINYS

- I. **ĮVADAS**
- II. **PRINCIPAI, kuriais grindžiama ateities visuomenė, valstybė, žmonija**
  1. Laisvanoriškumas
  2. Teisių lygybė ir pagarba
  3. Bendri interesai
  4. Jungimasis
  5. Bendravimas
  6. Teisingumas
  7. Susitarimas
  8. Viršenybė
  9. Tikėjimas teisingumu
  10. Vertinimas
- III. **VEIKSNIAI, vienijantys žmoniją**
  1. Išlikimo siekis.
  2. Teisingumo siekis.
  3. Gailestingumo siekis.
  4. Tobulėjimo siekis.
  5. Grožio siekis.

6. Dvasingumo siekis.

IV. Žmogaus, visuomenės, valstybės, žmonijos ateities MODELIAVIMAS

- 1. Modeliavimo įvadas.**
- 2. Pradinės sąlygos.**
- 3. Dėsningumų poveikis ateities modeliavimui.**
- 4. Žmogaus, visuomenės, valstybės modeliavimo problemos.**
- 5. Tobuliausi ateities modeliavimo pagrindai.**
- 6. Ateities modeliavimo – kūrimo mechanizmas.**
- 7. Pirmaujančiųjų paskirtis.**
- 8. Gailestingumo funkcijos realizavimas ateityje.**
- 9. Optimalių kontrastų realizacija ateities modelyje.**
- 10. Žmonijos demografinių problemų pasekmės gyvenimo kokybei.**
- 11. Ateities žmogaus žinių, informacijos valdymo problemos.**
- 12. Meno reikšmė ateities kūrime.**
- 13. Pažinimo metodų reikšmė ateities realizacijoje.**
- 14. Mokslo perspektyvos ateities kūrime.**
- 15. Principinių naujų modelių įvedimas.**
- 16. Dvasios reikšmė ateityje.**
- 17. Talentingų, gabių, kūrybingų žmonių reikšmė ateities kūrime.**

I. ĮVADAS

Prieš pradėdant kurti ateities modelį, būtina suvokti žmonijos istorijos esmę. Tam reikia peržvelgti esminius žmonijos, civilizacijų vystymosi etapus, principus, dėsningumus, pasekmes.

Akivaizdu, kad žmonės turi tam tikras, nevienodas gyvenimo, darbo, mąstymo sąlygas bei galimybes. Žmonija yra susiskirsčiusi į šeimas, grupes, tautas, valstybes. Galime save identifikuoti tam tikroje vietoje, tam tikrame laikmetyje gyvenančiais. Kiekvienas laikmetis turi savo specifinį antspaudą. Susipažindami su mus supančiu pasauliu, matome, kad žmonės yra skirtingi, skirtingos jų gyvenimo sąlygos, visuomeninė padėtis, nusistovėjęs santykių kompleksas, įvairūs valstybės ar žmonių grupės valdymo, sugyvenimo pagrindai, principai.

Artimiausia žmogui yra jo paties šeima. Galime pastebėti, kad santykinai šeimoje turi tam tikrų dėsningumų ir skirtumų. Dauguma dėsningumų ir principų pasireiškia ne tik šeimos lygiu, todėl verta juos patyrinėti.

II. PRINCIPAI, kuriais grindžiama visuomenė, valstybė, žmonija

- 1. Laisvanoriškumas**
- 2. Teisių lygybė ir pagarba**
- 3. Bendri interesai**

4. **Jungimasis**
5. **Bendravimas**
6. **Teisingumas**
7. **Susitarimas**
8. **Viršenybė**
9. **Tikėjimas teisingumu**
10. **Vertinimas**

Pirmasis iš principų - **laisvanoriškumas**. Tačiau iš istorijos sužinome, kad ne visados taip buvo. Buvo laikmečių, kai ryšio užmezgimui nebuvo atsižvelgiama į antros pusės sutikimą, o tai daroma vieno individo sprendimu. Toks asmens pasirinkimas parodė jo nepagarbą kitam žmogui, nelygias teises.

Sekantys principai - **teisių lygybė ir pagarba**. Dar ir šiais laikais teisių lygybė nėra visuotinai pripažintas principas. Tai, kas tinka dviejų žmonių sąjungai tinka ir valstybėms. Ne visos valstybės ar žmonių grupės laikosi tobuliausių sugyvenimo būdų. Ir šiais laikais yra valstybių, kuriose nėra lygių teisių pagal rasę, lytį, išsilavinimą. Teisių lygybė ir pagarba asmeniui, grupei, valstybei nėra visuotinai pripažįstamos vertybės.

Sekantis svarbus principas - **interesų turėjimas**. Kiekvienas žmogus, grupė ar valstybė savo ketinimuose turi tam tikrų interesų. Pripažinus šį principą, atsirado ir kitų, iš jo sekančių. Interesai - tai tam tikri siekiai, tikslai, pageidavimai, norai. Dviejų asmenų sąjungoje interesai suteikia galimybę siekti savo tikslų bei surasti abiem naudingus.

Tokiu būdu atsiranda **jungimosi** principas. Turintys panašių interesų, užmezga glaudesnius ryšius. Pradėjus bendrauti, jungimosi siekis sudaro galimybę tobulinti arba koreguoti savo interesus. Atsiranda didesnės sąjungos, bendruomenės, partijos, valstybės. Jungimosi principas veikia ilgą laiką daugelyje egzistencijos rūšių.

Ryšiams tarp žmonių, bendruomenių, valstybių yra **bendravimo** principas. Jis nėra būtinas ar privalomas bet kurios grupės, valstybės ar žmogaus principas. Yra tokių valstybių, kurios izoliuoja save nuo aplinkos. Bet yra tokių, kurios labai atsiveria. Paprastai tam yra priežastys, tikslai, interesai, ketinimai. Tuo būdu nustatomas ryšių kryptingumas, pobūdis, specifika. Kai kurios valstybės tam tikrais momentais darė pastangas, kad į jas atvyktų kitų šalių gyventojai. Taip buvo Vokietijoje pokario metais, kai reikėjo atstatinėti sugriautą ekonomiką. Bendravimo principu vyksta gamtos išteklių, technologijų, importas, eksportas, keitimasis naudinga informacija.

Sekantis principas, glaudžiai susijęs su bendravimu, - **teisingumas**. Kiekvieno asmens teisingumo suvokimas yra skirtingas. Tai galioja ir valstybėms. Žmonijos istorijoje yra daug neteisingų sandėrių pavyzdžių. Tačiau, kiekvieno interesai tuo metu buvo skirtingi, kaip ir vertybių suvokimas. Teisingumas nustato labiausiai priimtinus visiems visuomenės ar net žmonijos nariams vertinimo principus. Iki teisingumo įsigalėjimo jį pakeičia susitarimai. Kiekvienai šaliai yra skirtingos vertybės, todėl ir keitimasis jomis yra nevienodas.

Iš čia seka - **susitarimo** principas. Jis sudaro galimybę bendrauti, keistis vertybėmis nepasiekus visuotinai priimto teisingumo. Daugelis valstybių siekia susitarimo vienais ar kitais klausimais. Tai vyksta ir tarp žmonių, grupių, partijų, organizacijų.

Kad atsiriboti nuo bloga linkme besivystančio individo, grupės ar valstybės, yra **atsiskyrimo** principas. Nors jo taikymas nėra lengvas, šis principas suteikia dideles galimybes išlikti. Atsiskyrimas visuomet yra sunkesnis nei susijungimas. Persipynę ryšiai sudaro galimybę vienam išlikti palankesnėje padėtyje, o kitam - būti nukentėjusiam. Tokioje situacijoje atsiskiriantys asmenys ar grupės sunkiai gali realizuoti teisybės funkcijas ar susitarimus.

Atsiskyrimui ir kitiems konfliktams spręsti yra **viršenybės** principas. Du asmenys, nesusitariantys tarpusavyje, gali kreiptis į aukštesnę instanciją teisingumui atstatyti. Tas pats viršenybės principas galioja ir kitiems siekiams tikrinti. Senovėje viršenybės principas buvo sprendžiamas jėgos būdu. Kas stipresnis, tas viršesnis. Iš dalies tas principas veikia ir dabar. Tačiau, stiprumo suvokimas pakito. Viršesnis buvo tobulinamas, renkamas, koreguojamas taip, kad tiktų daugumai. Kas turėtų nuspręsti teisingumą, jeigu konfliktuoja stipriausios valstybės? Jėgos principo taikymas gali sukelti daugelio žmonių kančias arba netektis. O kaip galėtų tokia maža valstybė, kaip Lietuva, apsiginti nuo stiprios, kai nėra aukštesnės viršenybės?

Tokiu būdu mes prieiname prie principo, kuris beveik nežinomas – **tikėjimas teisingumu**. Net jeigu silpna valstybė yra neteisėtai įjungta į stipresnės sudėtį prieš daugumos valią, tikėjimas teisingumu iškviečia aukštesniąją viršenybę įvykdyti teisingumą. Tai nevyksta akimirksniu, absoliučiai ir besąlygiškai. Tikėjimas teisingumu reikalauja begalinės kantrybės, ištikimybės tam principui bei atitinkamos tikėjimo galios. *Šis principas yra didysis silpnųjų gynėjas nuo stipriųjų*. Galima sakyti, kad jo pagalba buvo sugriautos didžiosios imperijos, engusios silpnesnes tautas. *Šis principas taip pat išgelbėja žmogų nuo priespaudos, nuo neteisėtų veiksmų jo atžvilgiu*.

Veikiant šiems principais, šiuo metu ir vyksta didžioji dauguma procesų. Galima sakyti, kad šie principai yra civilizacijos varomosios, koreguojančios ir tikslinančios jėgos. Yra ir kitų dėsningumų, kurie taip pat įtakoja žmonijos civilizacijos eigą.

Ar mums yra būtina žinoti, visą žmonijos istoriją, kad galėtume teisingiausiai sumodeliuoti jos ateitį? Daugelyje valstybių yra skirtingas išsivystymo lygis, kitokia visuomeninė santvarka, todėl principai bei dėsningumai taikomi skirtingai. Jau vien tai leidžia nuspėti, kaip galėtų ir kaip neturėtų atrodyti ateities visuomenė. Įvertinant visus valstybių bruožus ir privedus juos prie bendro vardiklio, galima pasidaryti vertingų išvadų. *Į ką pirmiausia reiktų atkreipti dėmesį?* Kadangi kiekvieno požiūris yra skirtingas, ypatingos svarbos ir reikšmės tampa **vertinimo** principas.

Būtų labai gerai pažvelgti į visus žmonijos istorijoje vykstančius procesus „nepriklausomu žvilgsniu“. Tačiau, nesuinteresuotumo siekimas taip pat yra žalingas, kaip ir begalinis interesas. Koks požiūris taškas vertinant žmonijos istoriją yra teisingiausias? Greičiausiai tas, su kuriuo *vieningai* sutiktų visi.

Tam turime surasti dėsningumus, veiksmus, jungiančius ne tik visus žmones, žmoniją, bet ir daugelį kitų gyvų sutvėrimų.

III. VEIKSNIAI, vienijantys žmoniją

- 1. Išlikimas.**
- 2. Teisingumas.**
- 3. Gailestingumas.**
- 4. Tobulėjimas.**
- 5. Grožis.**
- 6. Dvasingumas.**

1. Išlikimas.

Jis veikia pradėdamas atskiru asmeniu ir baigiant visa žmoniją. Į išlikimą įeina atsiradimas (gimimas), išsitvirtinimas, plėtimasis, dauginimasis, paveldimumas, paveldėjimas, egzistavimui sąlygų sudarymas, palaikymas ir daugelis kitų faktorių. Išlikimas - visuotinis dėsningumas, veikiantis ne tik gyvųjų sutvėrimų tarpe, bet ir negyvojoje gamtoje, fizikiniuose kūnuose.

2. Teisingumo siekis.

Niekas nenorėtų būti apgautas, ar jis yra stiprus, ar - silpnas. Net ir stipriausias susimąstytų ir pradėtų laikytis to dėsningumo, jeigu suprastų, kad virš jėgos yra stipresnė jėga. Tai, ką taikai kitiems, gali būti panaudota prieš tave. Teisingumas atsako už teisingus mainus, santykius, už teisėtos nuosavybės išsaugojimą ir gynimą.

3. Gailestingumo siekis.

Niekas negali būti tikras, kad jam negresia koks nors nežinomas pavojus. Užėina epidemijos, atsitinka nelaimės, nenumatyti ar neįspėjami įvykiai. Suvokimas to, kad gali atsidurti neįgaliojo vietoje, verčia žmogų, visuomenę, valstybę, žmoniją būti gailestinga ir pasirūpinti likimo nuskriaustaisiais. Gailestingumas skatina tėvus rūpintis vaikais, kol šie nepasiruošę savarankiškam gyvenimui. Šis dėsningumas taip pat garantuoja pagalbą pradedančiam, baismės panaikinimą, atidėjimą ar sušvelninimą prasikaltusiam. Gailestingumo ignoravimą ištaiso aukščiausias teisingumas.

4. Tobulėjimo siekis.

Nors šis siekis nėra būtinas ir visuotinis, bet kuo toliau pažengusi civilizacija, tuo ji labiau siekia tobulėjimo. Tai galioja ir aukščiausiems visuomenės nariams ir esantiems pačioje. Gal tik tobulėjimo galimybės ir suvokimas yra trukdis tai siekti. Kas yra pajautęs tobulėjimo jausmą, nesugebės jo atsisakyti. Tai, matyt, galioja visoms civilizacijoms. Per didelis tobulėjimas taip pat turi savo pasekmes. Tai nėra vienareikšmiškas gėris. Netobulėjantys turi pasitraukti nuo šio pasaulio arenos, tobulėjantys įgauna didesnes galias.

5. Grožio siekis.

Vos tik žmogus įgauna galimybę keisti save ir pasaulį, jis neišvengiamai prieina prie grožio, harmonijos, teigiamų jausmų siekimo. Grožis įrodo formų, ryšių, teigiamą poveikį žmogui. Grožyje taip pat atsispindi tvarka, dėsningumai, įvairovė. Grožis

tampa vienu iš varomųjų žmonijos variklių. Grožio siekimas tobulina žmogaus santykį su kitais žmonėmis, su pasauliu, su visata. Grožis tobulina žmogaus dvasią.

6. Dvasingumo siekis.

Kai kam tai bus nesuvokiama vertybė. Vieni išvis nežinos kas tai yra, kitiems ji gali atrodyti gana primityvi. Šiuo metu dvasingumas yra viena iš labiausiai nesuvokiamų žmogaus, visuomenės, valstybės, žmonijos siekių. Dvasingumas tai lyg visų siekių įkūnijimas, išplėtimas, tobulinimas ir realizavimas atitinkamuose veiksmuose bei mintyse. Dvasingumo vizuali realizacija nėra tokia paprasta, todėl ir jo įvertinimas žymiai sudėtingesnis, nei visų kitų siekių - dėsningumų, nes jis didžiąja dalimi yra nematomas. Tai prilygsta mintiniam veiksmo įsivaizdavimui siekiant ir bandant jį realizuoti.

Dvasingumo įsikūnijimai yra žmonijos aukščiausi autoritetai. Jų naudingumo visai žmonijai negali užginčyti niekas, jie neabejotinai svarbūs ir reikšmingi. Šiuo metu dvasingumo siekis nėra lemiamas istorijos variklis, bet jo reikšmė ir įtaka visos žmonijos civilizacijos eigai yra milžiniška.

Atsižvelgiant į šiuos siekius – dėsningumus galima pradėti modeliuoti žmonijos ateitį, kaip iki tol buvusios istorijos raidos tęsinį.

IV. Žmogaus, visuomenės, valstybės, žmonijos ateities MODELIAVIMAS

- 1. Modeliavimo įvadas.**
- 2. Pradinės sąlygos.**
- 3. Dėsningumų poveikis ateities modeliavimui.**
- 4. Žmogaus, visuomenės, valstybės modeliavimo problemos.**
- 5. Tobuliausi ateities modeliavimo pagrindai.**
- 6. Ateities modeliavimo – kūrimo mechanizmas.**
- 7. Pirmaujančiųjų paskirtis.**
- 8. Gailestingumo funkcijos realizavimas ateityje.**
- 9. Optimalių kontrastų realizacija ateities modelyje.**
- 10. Žmonijos demografinių problemų pasekmės gyvenimo kokybei.**
- 11. Ateities žmogaus žinių, informacijos valdymo problemos.**
- 12. Meno reikšmė ateities kūrime.**
- 13. Pažinimo metodų reikšmė ateities realizacijoje.**
- 14. Mokslo perspektyvos ateities kūrime.**
- 15. Principinių naujų modelių įvedimas.**
- 16. Dvasios reikšmė ateityje.**
- 17. Talentingų, gabių, kūrybingų žmonių reikšmė ateities kūrime.**

1. Modeliavimo įvadas

Bandymai sukurti ateities valstybės ar žmonijos modelį negali remtis tam tikrų globalių procesų paprasta matematine suma. Ateitis yra įtakojama labai daug faktorių, todėl siaurų sričių nagrinėjimas ir įvertinimas duos mažai naudos. Kadangi žmogaus, visuomenės, valstybės, žmonijos egzistencija priklauso nuo labai daug tarpusavyje

specifiškai susijusių faktorių, tai ateities tiksliam modeliavimui būtinas visų jų reikšmės įvertinimas. Tai, kad atskiros valstybės turi panašius gamtos išteklius, gyventojų mentalitetą, valstybės modelį dar nereiškia, kad šios valstybės vystysis panašia kryptimi. Ateities modeliavimas, bandant nutiesti liniją nuo iki tol vykusių procesų ir pagal jų kitimą praeityje, yra gana primityvus modeliavimo būdas.

Lygiai taip pat sudėtinga modeliuoti kiekvieno jauno žmogaus ateitį. Tam mes turime išsiaiškinti jo sugebėjimus, galimybes, gyvenimo ar aplinkos sąlygas, jo psichofizinius duomenis. Visa tai labai priklauso ir nuo visuomenės padėties. Jis gali gyventi totalitarinėje valstybėje, tada jo vystymasis bus vienoks, arba labai išsivysčiusioje valstybėje, tada jo ateitis gali būti visiškai kitokia. *Išorinės sąlygos*, kaip ir *vidinės*, yra be galo svarbus veiksnys ateities modeliavimui.

Kaip ir bet kokiai sistemai įvertinamos visos užduoties sąlygos. Žmogaus modeliavimui tai yra jo tėvai, gyvenimo sąlygos, vieta, padėtis visuomenėje, santvarka, istorinis paveldėjimas, žmonijos istorinis laikmetis, jos padėtis išsivystymo požiūriu. Modeliavimui turi būti sukaupta kiek galima daugiau duomenų, kad įvertinti jų įtaką žmogui ateityje. Dėl to griebiamasi netgi visuotinai smerkiamų, pasiūlymų objektu tapusių ateities spėjimo būdų. Mes juos paliksime tyrinėtojams.

Sąlygas galima būtų skirstyti į *išorines* ir *vidines*. Tačiau, gerai pažvelgus, tokią takoskyrą padaryti bus gana sunku, nes pasaulyje viskas yra stipriai susiję. Kita priežastis, kuri labai kenkia modeliavimo tikslumui, bet padeda gyvenimui yra jo stiprus *kitimas*. Žmogaus ar žmonijos kitimas yra toks reikšmingas faktorius, kad jo neįvertinimas gali duoti didžiules paklaidas. ***Tik tas, kas pats sugeba daryti gyvenime didelius pakitimus, gali teisingiau įvertinti kitimo reikšmę.*** Pasyvaus stebėtojo įžvalgos bus greičiausiai neteisingos.

Taigi, pereikime prie ateities modeliavimo. Kol kas neišsirenkame tam objekto, nes esminiai principai galios visoms sistemoms.

2. Pradinės sąlygos.

Paprastai fizikinei sistemai tai yra masė, greitis, kryptis, poveikio jėgos, veikiantys dėsniai, kūno savybės, sąveikos, pašaliniai poveikiai. Žmogui tai jo tėvai, genetinė informacija, kaip paveldėjimas, tėvų arba jo startinė padėtis, finansinis stovis, visuomeninis statusas, tėvų santykis su visuomene, auklėjimo kriterijai, tuo metu galiojančios visuomenės normos, įstatymai, valstybės padėtis, visuomenės vidinė situacija, galimybės susirasti savo vietą gyvenime, tam reikalingų išteklių buvimas, visokiausi trukdymai. *Įvertinus šiuos ir, matyt, daugybę kitų faktorių galima būtų tiksliausiai modeliuoti vieno asmens gyvenimą.* Bet daug kam iš to pasidarytų aišku, kad tokias sąlygas teisingai įvertinti bus be galo sudėtinga.

3. Dėsningumų poveikis ateities modeliavimui.

Materialaus kūno tolesnis egzistavimas priklauso nuo tam tikrų dėsningumų. Jeigu visus juos teisingai žinai, tai gali gana teisingai įvertinti kūno padėtį ir būvį po tam tikro laiko. Žinoma, ***visų dėsnių žinojimas gali būti tik hipotetinis.*** Tam ir yra skirtas mokslas, kad kaip galima tiksliau ir teisingiau įvertintų visus dėsningumus. Jis turi aprašyti jų sąveikas, tarpusavio ryšius, poveikį įvairiausiems kūnams ir sistemoms. Mūsų atveju modeliuojant žmogaus ateitį mes turime įvertinti ne tik fizikinius dėsnius bet ir visuomeninius, ekonominius, socialinius, politinius, psichologinius, medicininius ir daug kitų. Tokiu atveju žmogaus modeliavimas būtų beveik neįmanomas, nors daugelyje minėtų sričių yra išvesti tam tikri dėsningumai. Tačiau jų pasitvirtinimo

statistiškumas yra labai žemas. Kai kurie įtariami dėsningumai tikrinant statistinėse grupėse pasireiškia tik keletu procentų, geriausių atveju kelių dešimčių procentų ribose. Toks dėsningumas, kuris pasitvirtintų bent 90 procentų, žmogaus vystymuisi padarytų didžiulę įtaką. Deja, mūsų mokslai žmogaus ar visuomenės vystymąsi nesugeba ištyrinėti tokiu tikslumu. Mokslo tikslumas galiojantis tiksluose moksluose, beveik nepritaikomas socialiniuose moksluose bei žmogaus ateities prognozavime.

4. Žmogaus, visuomenės, valstybės modeliavimo problemos.

Skirtingai nuo fizikinių kūnų ir sistemų, žmogus, visuomenė, valstybė negali būti lengvai patalpinama į tam tikrus supaprastintus faktorius, kaip ekonomika, gamtos resursai, demografija, švietimas ir kitus. Žmogų, visuomenę, valstybę valdo ir tam tikri dėsningumai, kuriuos apžvelgėme pradžioje, ir vidinės skaičiavimams nepaklusnios nuostatos. Įvertinti jų poveikį paprasčiausiu paskaičiavimu būtų žmogaus esybės nuvertinimas. Viena iš problemų, kuri nepasiduotų jokiems loginiams įvertinimams – tai žmogaus, visuomenės, valstybės *siekimas užimti dar neužimtą, laivą nišą*. O tai reiškia, kad joks loginis, matematinis bandymas modeliuoti jų ateitį būtų neteisingas. Kompiuterinė programa negali išduoti tokio rezultato, kuris nėra joje įprogramuotas. Šiuo požiūriu ateitį išvesti iš praeities, kaip geriausią jos tęstinumo variantą būtų tik maža dalelė tiesos. Žymiai daugiau ateities atitiktų toks modeliavimas, kai programa duotų visus, netgi neįmanomus ateities modelius, po to juos tikrindama pagal atitikimą jau žinomiems dėsniams bei nukrypimams nuo jų. Bet kokie dėsniai atsiras ateityje dar nežinoma. Todėl toks modeliavimas gali pasiteisinti tik tuo atveju, kai žmonija nedarys jokio posūkio ar šuolio, kas jos istorijoje vyksta gana dažnai.

5. Tobuliausi ateities modeliavimo pagrindai.

Šiuolaikinis kompiuterinis modeliavimas gali tik įspėti mus apie gresiančią fizikiniam pasauliui krizę. Iš to patiems galima darytis išvadas kur link žmonija turėtų eiti. Tikslus ar netikslus materialių sąlygų įvertinimas modeliuojant neturi lemiamos įtakos. Čia svarbiausios yra tendencijos, o joms aptikti nereikia jokių sudėtingų apskaičiavimų. Ir taip visiems aišku, kad esami žemės resursai baigsis. Tai įvyks anksčiau ar vėliau, priklausomai nuo to, kokią ateities strategiją žmonija pasirinks. Strategijos pasirinkimas labiausiai priklausys nuo pirmaujančių pasaulyje valstybių. Galimas ir kitas kelias, kuriame strategijos pasirinkimas darys įtaką visai žmonijai. Ateities principų suvokimas įtakos ne tik ateities modeliavimą, bet ir kūrimą. Kas gali turėti didžiausią įtaką visos žmonijos suvokimui? Užtenka tik vienam žmogui *atrasti ir paskleisti žinią apie tobulesnę valstybės (tuo pačiu ir žmonijos) vystymosi kelią*, kaip visi tuoj ims domėtis, tikrinti, bandyti, realizuoti. Priklausomai nuo to kelio tikslumo ir teisingumo to modelio realizacijai gali būti skirtingas laikas. Kuo jis bus pranašesnis už dabar egzistuojančius, tuo jo realizacijos laikas bus trumpesnis. Ir visa tai įmanoma tik vieno žmogaus – atradėjo pagalba.

6. Ateities modeliavimo – kūrimo mechanizmas.

Niekam nebus paslaptis, kaip tikrinami mechanizmai. Jie turi turėti savo paskirtį, veikimo principus, atlikimo kokybę, kiekybę, bei greitį. Tas pats galioja ir žmogaus, visuomenės, valstybės, žmonijos modeliavime. Nesunkiai tuos principus galima pritaikyti patiems. Tik iki šiol nėra iki galo aiški žmonijos egzistavimo paskirtis. Gal dauguma pasakytų, kad ji skirta patiems žmonėms. Šis klausimas kol kas tegul lieka neatsakytas. Ir be paskirties galima įžiūrėti žmonijos vystymosi trūkumų. Trūkumas – tai *akivaizdus neatitikimas visuotinai pripažintiems dėsniams*. Dėsniai, galiojantys žmogui, kaip asmeniui, yra gana neblogai apibrėžti, bet jie ne visada

taikomi visuomenės rėmuose, taip pat ir atskirų valstybių. Sukčiavimas žmogaus atžvilgiu yra nusikaltimas, o valstybiniu mastu priklauso nuo to, kas tai daro. Jeigu tai daro silpna valstybė, tai ji gali būti sudrausmintą, jeigu stipri - ji gali į tai nekreipti dėmesio. Karai ir prievarta atneša didesnes nelaimes nei susitarimai. Valstybė yra toks objektas, kuris turi savarankišką, dažnai nepriklausomą nuo kitų valstybių struktūrą. Tokios valstybės ignoravimas ar atribojimas nuo viso pasaulio nieko gero neduos, ji egzistuos toliau. Kokios priemonės gali būti panaudotos visuotinam teisingumui užtikrinti? Tos priemonės pirmiausia turi neprieštarauti esminiams principams, siekiamams, dėsniams.

7. Pirmaujančiųjų paskirtis.

Valstybių atsiribojimas sienomis, įstatymais, kitokiais barjerai sudaro joms sąlygas skirtingai vystytis. Lygiai tas pats galioja ir žmonėms. Bet kokia to paskirtis? Ar tik tam, kad vienas išsišoktų pirmyn? Pačių garsiausių žmonių žmonijos istorijoje atradimai tapo prieinami visai žmonijai, nors daugelis norėtų juos pasisavinti ir pastoviai iš to gauti nepelnytą naudą. Žmogaus, valstybės išsišokimas į priekį reikalingas tam, kad kiti žmonės, valstybės turėtų *tinkamą tobulėjimui siekti pavyzdį* ir juo remtųsi visa žmonija. Iš kitos pusės, išsišokęs į priekį negali būti išnaudojamas, negauti už tai atlygio, apdovanojimo, dėkingumo. To pranašumo panaudojimas kitoms valstybėms, žmonėms engti, išnaudoti, apgauti netgi "teisėtais" būdais yra nusikaltimas žmonijai. Pavyzdys yra ne tam, kad kiti jam vergautų ir suneštų duokles, o tam, kad kiti *pasitemptų iki pavyzdžio lygio*.

8. Gailestingumo funkcijos realizavimas ateityje.

Vienas iš pagrindinių ateities principų yra tobulesnių *valdymo metodų plėtimasis* nepriklausomai nuo uždarytų sienų. Kitas ateities principas yra *rūpestio nuo asmens, visuomenės, valstybės perkėlimas į visą žmoniją*. Visa žmonija turi vieningai rūpintis savo išlikimu. Tai palaikančios valstybės turi perimti vadovavimą. Žemę turi valdyti besirūpinančių visa žmonija sąjunga, o ne stipriausios žemės valstybės. Turi būti ieškomos technologijos, kurios leistų kiek galima ilgiau egzistuoti žmonijai, o ne vestų ją link energijos bado, karų ir pražūties slenksčio. *Rūpestis turi neapsiriboti* vien tik žmonija. Tas, kas esti viršuje turi rūpintis visais žemės gyvūnais, augalais, netgi jos pačios saugumu. Jeigu stipriausias tuo nesirūpina, vadovavimą perima tas, kas tuo rūpinasi. Pagrindinis žemės politikos *uždavinys – suvienyti joje gyvenančius žmones* visų labui.

9. Optimalių kontrastų realizacija ateities modelyje.

Žmonijos paskirtis yra pasiekti kiek galima didesnę laimės lygį visai žmonijai apamai. Dabartinė civilizacijos eiga eina link *galimybių perpumpavimo* tam tikriems asmenims, organizacijoms, korporacijoms, valstybėms, tuo pačiu sumažinant to galimybę kitoms valstybėms, asmenims, organizacijoms. *Kontrastų didinimas* visumoje neduoda tokio visos žmonijos pakilimo, kuris galėtų būti. Iš kitos pusės, turtų ir *galimybių išlyginimas* privedtų žemę prie greičiausio išsekimo. Turi būti pasiektas visiems tobuliausias vystymosi kelias, kad kiekvienas tai *realiai, greitai ir efektyviai* pajautų. Klaidos, leidę priėti prie šios padėties turi būti ištaisytos. Kaip tai padaryti nenusižengiant iki tol visuotinai pasiektiems principams, siekiamams ir dėsningumams parodys tolesnis šio ateities plano įgyvendinimas.

10. Žmonijos demografinių problemų pasekmės gyvenimo kokybei.

Šiuolaikinis vystymasis nėra toks tobulas, kad sugebėtų žmogui užtikrinti normalias gyvenimo ir tobulėjimo sąlygas prie mažesnio gyventojų skaičiaus. Daug kam atrodo, kad tik didinant žmonių skaičių įmanomas vystymasis pirmyn. Taip yra todėl, kad pasaulio turtingieji stengiasi didinti savo turtus ir galias skatindami žmonių, atliekančių tam tikrus darbus ir paslaugas, skaičiaus augimą. Tokia padėtis, kai žmonija turi imtis genų inžinerijos tam, kad priverstinai pasididinti derlių, yra *gamtos prievartavimas*. Žmonijai turi pakakti to, ką žemė sugeba duoti be įsikišimo į patį gyvybės procesą, nes jo įtakojimas atsisuks prieš patį žmogų. Iš kitos pusės, žmogus turi pakankamai paslėptų rezervų, kuriais naudojantis gali pasiekti 10, ar net 100 kartų aukštesnės gyvenimo kokybės prie žymiai mažesnio gyventojų skaičiaus. Todėl ***nustokime alinti žemę, geriau išnaudokime savo rezervus.***

11. Ateities žmogaus žinių, informacijos valdymo problemos.

Šiuometinis mokslas pervertina savo galimybes pasinaudoti žmoguje esančiais rezervais. Daugelyje mokslo sričių sudaryta tokia nuomonė, kad žinios yra svarbiausias žmonijos vystymosi variklis. Deja, dabar žiniomis ir informacija užkimštos ne tik visos bibliotekos, knygynai, internetas, bet ir daugelio jaunų ir vyresnių žmonių galvos. Tokiu būdu žmogus normaliai dirbti negalės. Jau dabar psichologai mato žmogaus perkrovimą informacija, jos gausa, įvairove, nesugebėjimu ja pasinaudoti. Šiuo metu kaip tik plinta praktika, kurios išlaisvina žmogų nuo nereikalingos informacijos. Žymiai svarbesnis už žinias yra jų panaudojimo efektyvumas, tikslingumas, sisteminimas. Akivaizdu, kad daugelyje knygų rasime tas pačias mintis, panašias frazes, tik kitokiais žodžiais nupasakotas. *Žmogaus vystymosi kelias yra nereikalingos informacijos valymas, naudingos sisteminimas, supaprastinimas*. Ypatinę reikšmę ateities žmogui turės naujumas. Tai, kas atėjo pirmą kartą bus be galo svarbu, palyginus su tuo, kas kartojasi. Visi nauji dalykai žymiai geriau, tvirčiau įsirašo į atmintį, nei kažkada tai buvę.

12. Meno reikšmė ateities kūrime.

Tęsiant naujumo svarbą, turėtų iškilti nauja meno pakilimo banga. Šioje srityje turės būti padaryti didžiuliai atradimai. Turi atsirasti nauji meno vertinimo kriterijai. Menas ateityje turės didžiulės reikšmės žmogaus dvasios ugdymui. Pagal tai bus vertinamas kiekvieno meno kūrinio įnašas į žmogaus tobulėjimą, jo dvasinių ir kitų galių pakilimą. Ateities menas neabejotinai turės didžiulę įtaką žmogui, jo mąstymui, suvokimui. Menas bus skirtingų technologijų lydinys, kuris vienu metu veiks daugelį žmogaus funkcijų. Atskirai reikia paminėti *meno formas ir turinio* reikšmę. Šiuo metu meno turinys yra mažiau reikšmingas, nei jo forma. Tai leidžia kai kuriems menininkams kurti kūrinius, kurių paskirtis nėra kelti žmogų. Ateities menas leis gydyti žmogų, efektyviai išspręsti jo vidines problemas, sukurti žmogui tobuliausią jo ateities perspektyvą. Viena iš technologijų, kuri netrukus turėtų pradėti skintis sau kelią – mokslo, meno, tikėjimo ir minties lydinys. Tai daugialypio poveikio technologinė priemonė, leisianti suteikti žinių, naujų pojūčių ir minčių bei stiprinti žmogaus vidines galias.

13. Pažinimo metodų reikšmė ateities realizacijoje.

Daugelis mano, kad atsiradus kompiuteriams žmogaus gyvenimas pasidarys paprastesnis, padidės jo kokybė. Deja, su atsiradusiomis galimybėmis prisidės ir papildomų sunkumų. Žmogaus mąstymo modelį pervesti į kompiuterį bus labai sudėtinga, jau nekalbant apie žmogaus mąstymo viršijimą. Gal tai ir įvyks tolimesnėje ateityje geriausiomis prognozėmis po 10-20 metų, blogesnėmis – po 50-ties arba

niekada. Kol kompiuteryje nebus naudojami žmogui būdingi principai ir dėsningumai iš tos srities gero laukti nederėtų. Tai lygiai tas pats, kaip paleisti į srietą vaiką be jokio auklėjimo, netaikant jam jokių moralės normų ar taisyklių. Ir tai, vaikas juk turės kažkokių tėvams ar protėviams būdingų genų, o toks naujadaras, kaip kompiuteris mažai ką turės gero iš žmogaus palikimo. Todėl ateities kūrime ir toliau sėkmingai darbuosis žmogus su savo privalumais ir trūkumais. Kol kas jis tai daro *klaidų ir tikrinimų metodu*, bet kai atsiras naujesnių metodikų jam nereikės eiti šį pragarišką kelią *link tiesos ir pažinimo*. Tų metodikų atsiradimas gali labai stipriai paveikti visą žmonijos civilizacijos eigą. Ar bus lemta toms metodikoms patikimai įsitvirtinti - laikas parodys.

14. Mokslo perspektyvos ateities kūrime.

Paskutiniųjų laikų pasiekimai pradeda rodyti tam tikrus mokslo evoliucijos šuolio požymius. Mokslas iki tol dirbęs su skaičiais vis niekaip negali nuo jų atsiplėšti. Tuo būdu jis stabdo savo ir žmogaus evoliucionavimą ir susivokimą šiame pasaulyje. Pradėjęs nuo materialaus pasaulio tyrimų, jis ir toliau eina link materijos pamatų. Jeigu kai kas tokiu keliu būtų kūręs žmogų, tai tokiam procesui reiktų ne kelių milijonų ar milijardų metų. Tokiu eksperimentų ir tyrinėjimo keliu einant net po 10^{20} metų nebūtų kažko panašaus į žmogų. Gyvenime viskas vyksta milijardus kartų greičiau. Tam nereikia netgi mikroskopų ar kitų materijos konstravimo įrankių. ***Kai tik mokslas suvoks, kur jo laukia didžiulės perspektyvos*** jis pradės eiti kartu su žmogumi pirmyn. Mokslas, technika turi lenkti žmogų ir padėti jam išvalgyti ateitį ne paprasčiausiais paskaičiavimais, o kaip ateities žvalgai laiko bei erdvės koordinatėse. Mokslas turi užpildyti didžiules spragas tyrinėjamo pasaulio suvokime. Tai turi daryti ***ateities mokslo žmonės***. Galima būtų vaizdžiai pasakyti, kad mokslui reikia pakelti galvą į viršų nuo žemės paviršiaus tyrinėjimo. Atitolinus žvilgsnį arba pakeitus požiūrio tašką, galima pamatyti tokių dalykų, kurių iki tol niekas gerai ir nematė.

15. Principinių naujų modelių įvedimas.

Supaprastinus tai galima pavadinti ***vaizdi žmogaus esmės paskirtis***. To nesuvokiant galima ilgai trypčioti vietoje nieko reikšmingo nepadarant. Vaizdus žmogaus, visuomenės, valstybės modelis leidžia geriau suvokti visų šių darinių prasmę ir reikalingumą. Tuo būdu ***galima išvengti daugelio klaidų, nesusipratimų***, bei nuklydimų. Gyvenimas ir be dėsningumų eina gana kryptinga vaga. Tuo gali įsitikinti kiekvienas sugebantis daryti teisingas išvadas iš mūsų žmonijos istorijos. Tačiau, suvokus visą šį procesą tiksliau, atsiranda kaip sportininkui - antras kvėpavimas, kaip mokslininkui - atradimo, kaip svajonių išsipildymo jausmas. Visa tai gali būti tik iš savo paskirties sužinojimo ar atradimo. Tokio modelio pritaikymas paprastai atveria iki tol nežinotas galimybes. ***Atsiranda nauji pojūčiai, kitoks mąstymas, regėjimas***. Jo negali sulyginti su mums žinomu pasaulio stebėjimo ir suvokimo rezultatu. Apie tai gali papasakoti tik patyrę tuos atradimus žmonės, bet tai nebus išreiškama nei žodžiais, nei vaizdais.

16. Dvasios reikšmė ateityje.

Šiuometinė dvasios krizė parodo žmonijos ėjimą į aklavietę. Susidaro toks vaizdas, kad žmogus pamiršo savo istoriją ir bando eiti kitu, jam neišrinktu keliu. Nors dar tada, kai nebuvo jokio mokslo, jokių technikos atradimų, žmonija gavo gerą ***dvasios kryptį parodančią minties injekciją*** ji vis nususuka nuo jos. Gali būti, kad tai yra dvasios tobulėjimo kelią pranešusiųjų netobulumas, bet laikui bėgant ir didėjant žmogaus suvokimo laipsniui, žmogus turėjo senai suvokti viską, kas buvo jam pranešta

per jo egzistavimo istoriją. Dvasios tobulėjimas nereiškia, kad jis galimas tik vienu vieninteliu keliu. Bet nepasitikėjimas pagalba ir ieškojimas iš principo kitokio kelio žmogų veda link aklavietės. Ar ji bus ir pražūties taškas, ar tik susipratimo – dar nežinia. Nesinorėtų piešti blogiausio žmonijos scenarijaus, nors jis yra ne vieno autoritetingo asmens įspėtas. Tai nėra kaip neišvengiama duotybė. Tai yra tik įspėjimas nedaryti su dvasia susijusių klaidų. ***Dvasios tobulėjimas neteisinga linkme*** duoda nepalyginamai blogesnius rezultatus, nei visos mokslo žinios ir pasiekimai. ***Tikėjimo galia pasidarys tokia didelė***, kad jis be jokių įrankių tvarkys nepastebimai procesus žemėje. O kai ta jėga viršys savo logiškumą ji pradės naikinti pati save. Mums jau įrodė, kad tikėjimo nukrypimai į visas puses duoda tokius rezultatus, kurių niekas nenorėtų. Užtenka tik prisiminti antrojo pasaulinio karo iniciatorių ir teroristines atakas prieš JAV. Kad tai blogi dalykai, nekelia abejonių, bet viskas turi ***savo priežastis***. Per didelis tikėjimas gali būti didžiulė griaunamoji jėga. Ir tai tik tie įvykiai, kurie yra akivaizdžiai matomi. Jie negalėtų įvykti jeigu nebūtų ***dvasios krizės***. Daugelis net ir nuostabiausių ketinimų gali netekti jokios prasmės, jeigu bus neįvertinta dvasios reikšmė žmonijos istorijoje. Todėl ***dvasios reiškiniai*** ateityje turi būti pradėti tirti mokslo įstaigose.

17. Talentingų, gabių, kūrybingų žmonių reikšmė ateities kūrime.

Niekas taip stipriai negali pastūmėti visos žmonijos civilizacijos eigos, kaip talentingi žmonės. Šalis, kuri neskatina savo talentingų žmonių pasiaukojimo valstybės ir žemės reikalams, turi patirti žlugimą. Tik ta valstybė gali gyvuoti, kuri rūpinasi savo piliečiais, jų sugebėjimų realizacija, maksimaliu rūpesčių ir problemų nuėmimu nuo jų. Jeigu tiems žmonėms bus suteiktos normalios, ar net puikios savęs realizacijos sąlygos, ***jie gali prisidėti prie valstybės stiprinimo, jos reikšmės didinimo*** pasaulio kontekste. Tie žmonės gali padaryti tokius atradimus, kurių dar neturi pačios turtingiausios valstybės. Tokiu būdu apsaugant jų darbus, jų mintis, jų realizacijos principus ***valstybė gali prasimušti į pirmaujančių sąrašą***. Naujausi atradimai gali būti perkami iš mūsų sumokant kitų valstybių vidiniais resursais. Tokiu būdu, kad ir maža valstybė gali rimtai pradėti vadovauti pasauliniam progresui. Tai galima būtų padaryti tik tų žmonių apsauga, jų atradimų įtvirtinimu savo šalyje, po to juos eksportuojant į kitas pasaulio valstybes. Savo valstybės reikšmės ir jėgos sumenkinimas tikrai atims iš jos galias tapti pirmaujančia pasaulio valstybe. Vienas iš tokių kelių yra ***mokslo ir tikėjimo galių sujungimas*** į viena. Jokia pasaulio valstybė neturi tokios vystymosi koncepcijos, o ***perspektyvos tokiame kelyje yra milžiniškos***. To kelio realizacija yra visai kito dokumento užduotis.

Iš visų šių pirmu apmetimu padarytų įžvalgų, galima susidaryti vaizdą ne tik apie ateities spėjimo ir modeliavimo galimybes, bet ir mūsų, kaip mažos valstybės perspektyvas pasauliniame kontekste. Vienas iš esminių principų yra žmogaus, visuomenės, valstybės, žmonijos vientisumas. Tik prisiimant atsakomybę už visą savo visuomenę ir žmoniją galima gauti jų valdymo įgaliojimus ateičiai. Tokia yra šio projekto esmė ir turinys.

Kaip galima buvo suprasti, šioje vizijoje nagrinėjamos ateities vizijos kūrimas. Pati vizija turėtų apimti svarbiausias gyvenimo sritis bei jų vystymąsi ateityje. Šio projekto tikslas pateikti maksimalią, realiai įmanomą pasiekti žmogaus, visuomenės, valstybės bei žmonijos ateities viziją. Esant susidomėjimui bei priėmus šią viziją, kaip galimą tikslą, turės būti išdirbtos programos atskiroms sritims. Tai kolektyvinio darbo

reikalaujantis projektas. Priėmus atitinkamus sprendimus, gyvenimo pagerėjimas gali prasidėti labai greitai, nes ši ateities vizija labiau orientuota į dvasinių galimybių išskėlimą ir iš to išplaukiančius ekonominį, intelektualinį pakilimą. Tai kelias, vienijantis žmogaus vidinį – dvasinį ir išorinį - materialų pasaulį.

p.s. Projektas atviras pataisymams, papildymams, korekcijai.

© 2005-2006. Visos teisės saugomos.